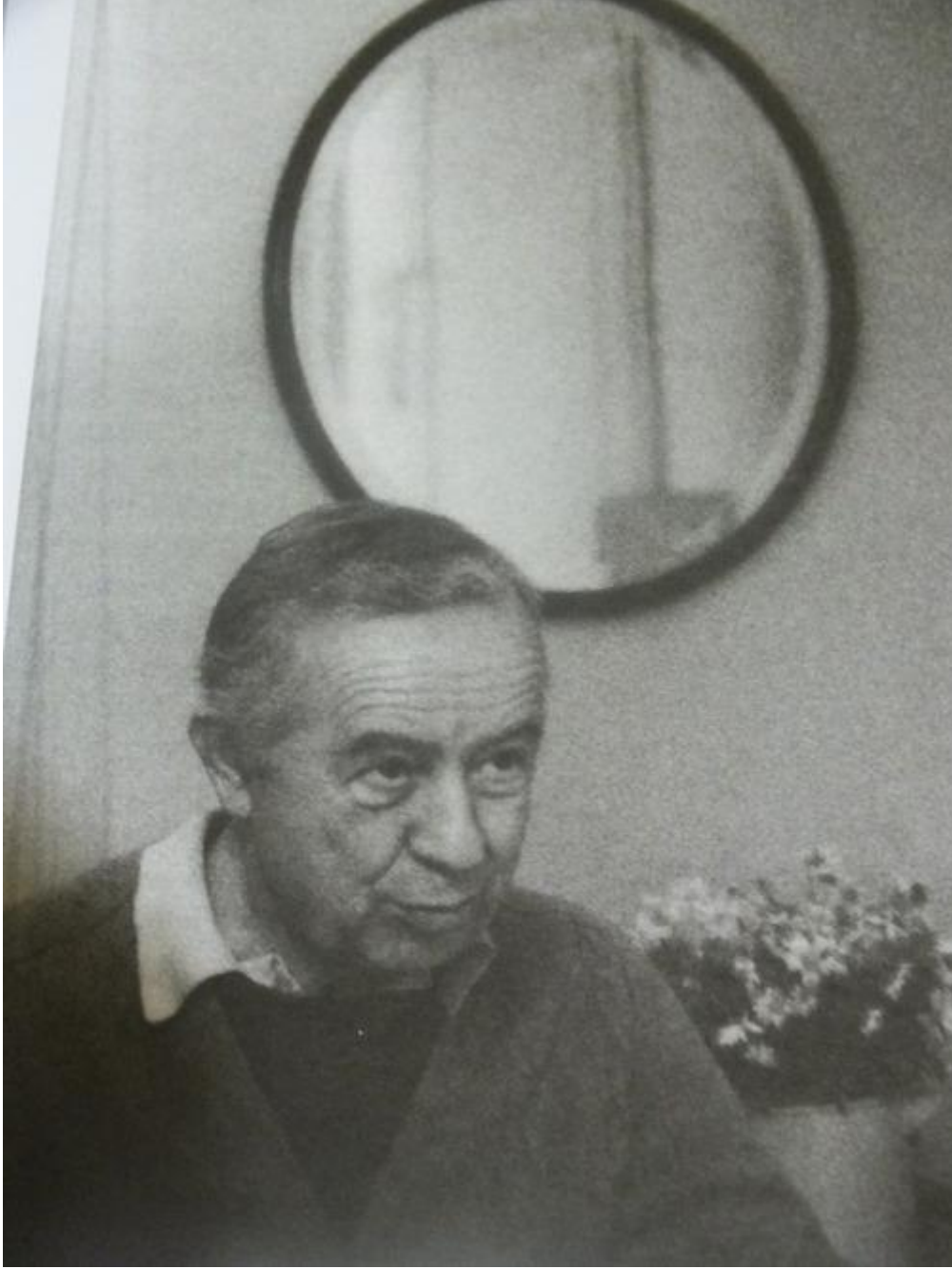

Fırat Demir

YENİ CÜRET ÇAĞI

**Orhan Duru, Ferit Edgü ve Yusuf Atılgan
mektupları! // İstanbul Art News Edebiyat Eylül**

Aylık sanat gazetesi İstanbul Art News için hazırladığım özel edebiyat eki için yazdığım bir haber:

Usta edebiyatçıların mektupları gün ışığına çıkıyor

Edebi Şeyler Yayınevi, sonbahar takviminde Türk edebiyatının dökümünü sunacak kitaplar yayınlamaya hazırlanıyor. ‘50’ler Kuşağı’ edebiyatının demirbaşları Orhan Duru ve Ferit Edgü’nün 1950’li yıllardan başlayıp 1970’li yılların sonlarına kadar süren mektuplaşmaları ve Yusuf Atılgan’ın 1980 – 1988 yılları arasında, Manisa’daki memleketinde öğretmenlik yapmakta olan Halil Şahan’a yazdığı mektuplar, ilk kez gün ışığına çıkıyor. Yazar ve editör Burak Fidan’ın derlediği mektuplar, bu üç önemli edebiyatçının kişisel yazın tarihlerinden, Türk edebiyatının modernleşme sürecine kadar pek çok mesele hakkında tarihsel birer önem taşıyor.

‘Orhan Duru – Ferit Edgü mektuplaşmaları, yaşamları farklı iki yazarın duygularda buluştuğunu gösteriyor.’ diyor Burak Fidan ve ekliyor; ‘Bu mektuplaşmalar 50’li yıllarda başlayıp, 70’li yılların sonlarına kadar devam ediyor. Haliyle o yılların varoluşçu düşünce yapısıyla birlikte gelen yalnızlık, inançsızlık, umutsuzluk, yeni edebi arayışlar ve bu arayışları kışkırtan dönem edebiyatından serzenişler mektuplara sirayet etmiş durumda. Yine de, karamizahı elden bırakmamışlar. Mektuplarda dostluk var en çok, hep dostluk var.’

‘Aylak Adam’, ‘Anayurt Oteli’ gibi önemli romanların yazarı Yusuf Atılgan’ın mektupları ise, yazarın farklı bir yönünü açığa çıkarıyor. Fidan, Yusuf Atılgan’ın Manisa’daki köyünde tanıştığı öğretmen Halil Şahan’a yazdığı mektupların cilalı cümlelerle bezenmiş, edebi mektuplar olmadığını, iki samimi arkadaşın sohbeti gibi ilerlediğini söylüyor ve ekliyor; ‘Mektuplar daha çok memlekete, köye özlem içeriyor, Atılgan’ın İstanbul, köy, aile ve yazarlık hakkındaki düşüncelerini önümüze seriyor. Bugüne dek büyük oranda eserlerinden tanıdığımız bu büyük yazarın günlük yaşamını ve kişiliğini yakından görüp tanımamıza olanak sağlayacak mektuplar bunlar.’

Orhan Duru – Ferit Edgü mektuplaşmaları ve Yusuf Atılgan mektupları, sonbahar kitapları arasında merakla bekleniyor. Biz de bu mektuplaşmalardan birer örneği, bir Orhan Duru ve Ferit Edgü mektuplaşmasıyla, Yusuf Atılgan mektubunu ilk kez yayımlıyoruz.

Orhan Duru’dan Ferit Edgü’ye

2 Mayıs

Edgü’cüğüm;

Bilmediğim için adresini yazamadım daha önce. Bir ara, on beş yirmi gün oluyor, İstanbul’a gittiğimde acaip bir adres vermişti bana Yüksel. Bendeki başkaydı oysa. Onun için yazmadım.

Mektubun gelince de sevindim. Yüksel'den adresi almıştım ama yanlış vermiş hergele adresi. İyi ki yazmamışım.

'Dost' dergisini mektupla birlikte postalıyorum. Senin Yitik bok püsür'ler çıktı orada. Senin l'homme fovelroyé'yi Yüksel'e yollayacağım, istiyor.. İstanbul'da bütün arkadaşlar iyi idi ama içemiyorlar xxx içkilerimi, yasaklamalar, içkiler, sokağa.

Şimdilerde senin mektubunda yazdığın (kimin tarafından nasıl yapıldığı bilinmeyen) şey gibi dolaşıyorum Ankara'nın sokaklarında. İyi yürekli, aynı zamanda ağızları soğan, kıçları bok kokan adamlar biralarını içiyorlar ortalığa boş gözlerle bakarak. Ankara leş kokuyor artık. Herşey bitti, söndü, dindi. Bizler zavallılarız Edgü'cüğüm. Biz buralarda oralarda sürünen xxx birer zavallıyız o kadar. Daha başka ne olabilirdi ki. Kendi resimlerimize bakıp utanmaktan başka bir şey yapamayacağız. Şimdi sırtımıza ölümlerin ağırlığı ve utancı bindi üstelik. Oysa eskiden beri bozuk midemizle, başımızdaki baş ağrılarıyla, dişimizdeki diş ağrılarıyla dolaşp şu hayvanı sürükleyip duruyorduk. Şimdi ölümler de bastırdı. Ne yapabiliriz. Yüzbin kere zavallı, yüzbin kere ödle, yüzbin kere alçağız. Ben. Evet, başkaldırmalar ve alçakça başındirmeler oluyor burada. Sen herşeyi benden iyi biliyorsun. Hiçbir şey yok. İstanbul'dan döndüğümünden beri mikroskop altında dalgalanan acaip yaratıklar gibi, poliplen gibi yazdım. Kanımdaki alkol en yüksek noktasında. Alkol işiyorum artık. Aldıklarım yetmiyormuş gibi. Karaciğerim de alkol imaline başlamış kanımı muayene eden birisine göre. Burada her şeyden korkan sümüklü böcek gibi herifler arasında (İlhan Berk, Bilge Karasu and so on) günümü öldürüyorum. Sümüklüböcekler gibi bu Tanrının nasıl yarattığını bilmediğim karındanbacaklılar arasında. Onlar sümüklüböcekçe konuşarak böcekler arası meselelerini o pis ve sümüklü ve mundar ve budalaca meselelerini döküp ortaya aşâğılık biçimde yaşıyorlar işte. Belki daha iyi yaşıyorlar bizden. Benden. Evlerine kapanıp yaşıyorlar. Kimin doğru davrandığını söyleyecek hiçbir ölçü yok elimde.

Cehenneme.

Ama bu halk. Bu halk yok mu bu halk. Yok. Yok. Yok. Şimdi artık kendim varım. Kendi savaşımı, kendi başıma sürdüreceğim gücüm yeterse.

Hiçbir şey yok artık. Herkes gene kovuklarına döndü Edgü.

Ben de döndüm kovuğuma. Ateşimi yaktım.

Bu mektup ise Yusuf Atılgan'dan Halil Şahan'a:

Sevgili Halil kardeş, iyi haberli mektubun beni sevindirdi. Sağolasın. Gene de anama hemen uğrayıp bir ihtiyacı olup olmadığını, şimdi de iyi görüp görmediğini bana acele bildirirsen iyi olur; hala merak ediyorum. Aslında bu sıralar ben köye gelmek istiyorum ama Serpil ile oğlanı yalnız bırakmaktan huzursuz olacağım. Yakında Serpil'in teyzesinin Ankara'dan gelme olasılığı var; o zaman hemen gelebilirim.

Bizim “Sanat Olayı” dergisi 1 Ocak’ta çıkıyor. 150 lira olacak. 96 sayfa, ayrıca 32 sayfalık bir eki var. Benim çevirdiğim “Toplumda Sanat” böyle her dergide ek olarak verilecek e sonunda kitap olacak. Kitabı bitirdim. Yakında “Bilgi Ansiklopedisi” diye yeni bir çeviriye başlayacağım. Bu, işimin ve ekmek paramın süreceği anlamına geldiği için sevinçliyim.

Mehmet Hamdi iyi. Konuşmayı da gittikçe ilerletiyor ve çabuk öğreniyor. Çenesi de iyi işliyor doğrusu. Haşarı, keyifli bir oğlancık.

Serpil’le ben de iyiyiz. Şimdilik elektrik sobasıyla oldukça ısınıyoruz. Dün akşam apartman yöneticisi ile konuştum; yakında yakıt alınıp kalorifer yanacakmış. Anam merak etmesin.

Öykünü Çocuk dergisine iletmiştim; ama dergi gazeteye aktarıldığı ve kadrosu değiştiği için belki bu hengamede kaybolmuştur.

“Korkut’a Masal ile Ceren’e Masal” ı “Arkadaş Kitaplar” yakında kitap olarak yayınlayacak; sözleşme imzaladık. Yakında konuşmak umuduyla sevgi ve özlemle hepinizin gözlerinden öper, iyilikler dilerim. Anamın ellerinden öperim. Akif’e, Mehmet’e, Sema’ya, Hidayet Usta’ya, Ali Rıza’ya, Remzi’ye, Fevzi’ye, Recep’e, Müdür’e selamlar.